

Наталія Семен

Національний університет “Львівська політехніка”,
вул. Князя Романа, 3/108, Львів
natalia.f.semen@lpnu.ua
ORCID: 0000-0002-4814-0198

СМАРТФОН ЯК ДЖЕРЕЛО ОПТИМІЗАЦІЇ РОБОТИ ЖУРНАЛІСТА

© Наталія Семен, 2025

Смартфон є не лише засобом зв'язку, а й гаджетом, що допомагає сучасній людині краще пізнати дійсність та оптимізувати деякі власні потреби. Сьогодні він виконує роль не лише засобу зв'язку, а забезпечує постійний доступ до різних джерел інформації, спрощує пошуки інформаційних приводів та допомагає популяризувати власний контент та себе. Саме тому ці гаджети також стрімко посіли важливе місце і в роботі журналістів. Адже, окрім переваг в роботі з інформацією, вони дають змогу за допомогою різних застосунків миттєво створювати контент, перебуваючи на місці самої події. Тобто смартфони оптимізують роботу журналіста.

Також ці гаджети змінили традиційну роль “автор-споживач інформації”, тепер будь-хто може створювати контент і ділитись ним з аудиторією. Однак це не завжди добре, адже не кожна пересічна людина усвідомлює, що потрібно перевіряти інформацію та яку шкоду можуть завдати неправдиві відомості, натомість журналісти чітко розуміють це, хоч також не завжди дотримуються вимог до подачі якісного контенту.

Особливої популярності використання смартфонів журналістами в Україні набуло під час Революції Гідності. Адже саме під час різних масштабних суспільних подій, збурень, акцій, мітингів журналісту особливо треба бути мобільним, аби зробити якомога якісніший та детальніший контент з місця події. Визначення відомого німецького журналіста Бйорна Сташена найкраще підтверджує це. На його думку, “смартфон має найкращий набір інструментів для журналістської роботи: він дає можливість записати звук і зображення, редагувати та монтувати їх, миттєво передавати” [7]. Тому сучасним журналістам вкрай важливо мати якісний смартфон і активно використовувати його численні застосунки. Адже вони оптимізують роботу журналіста і миттєво вирішують безліч складних процесів: пошук інформації, перевірка, поширення контенту, його візуальна складова і популяризація серед аудиторії, а також створення особистого бренду.

Ключові слова: смартфон, мобільний телефон, гаджет, мобільні застосунки, медіа, мобільна журналістика, журналіст, інформація, контент, інтернет.

Вступ. Давно відомий факт, що смартфони в роботі журналіста – це не лише засоби зв'язку. Вони допомагають збирати, опрацьовувати і поширювати інформацію в медіа, а також популяризувати себе і свій ЗМІ як бренд. Саме тому мобільна журналістика є таким популярним напрямом як серед медіа, так і серед аудиторії. Адже це оперативність і доступність інформації для найширшої аудиторії. А в час війн, суспільних збурень, пандемій інакше і бути не може. Людина хоче мати постійний доступ до інформації і водночас витратити на це мінімум коштів та часу.

Постановка проблеми. Сучасні медіа вже не потребують традиційної редакції з наявністю персональних комп'ютерів у кожного працівника. Сьогодні можна працювати дистанційно, маючи смартфон, оптимізований різними мобільними застосунками, які поєднують в собі функції фото-відеокамери, монтажу, набору тексту, його редагування та миттєвого поширення для великої аудиторії в будь-яку точку світу. Сучасним журналістам вкрай необхідно постійно вивчати всі технічні можливості смартфонів, адже без них неможливо ефективно здійснювати свою діяльність в сучасних реаліях.

Напрямок мобільної журналістики користується популярністю як серед медіа, так і аудиторії, оскільки характеризується оперативністю, збалансованістю викладу та прагненням відповідати європейським стандартам демократичних медіа.

Актуальність дослідження. Сьогодні важко уявити професійну діяльність журналіста без використання смартфонів. Цей гаджет є доступний для будь-кого, отже, створювати контент та поширювати його тепер простіше. Щоденно виникає чимало нових мобільних застосунків, а ті, що вже існують – постійно оптимізують свої функції та можливості. Журналістам потрібно бути обізнаними з можливостями, які дає використання смартфонів у роботі, адже швидкість поширення інформації в сучасному світі є величезною. І саме смартфон допомагає журналістам оперативно реагувати на все, що відбувається, адже це мінікомп'ютер в кишені. Без цього гаджета неможлива робота в сучасних медіа.

Формулювання мети та завдань дослідження. Мета дослідження – дослідити функціонал смартфонів, що допомагає оптимізувати роботу сучасних українських журналістів.

Для досягнення мети ми виконали такі **завдання**:

- проаналізували дослідження українських та закордонних науковців, практичні поради журналістів-практиків щодо того, як смартфон може оптимізувати роботу журналіста;
- окреслили, як саме сучасний журналіст може використовувати смартфон у своїй роботі;
- визначили переваги та недоліки використання журналістом смартфона під час професійної діяльності;
- проаналізували роль смартфонів у створенні контенту під час пандемії коронавірусу та повномасштабної війни.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Явище мобільної журналістики і роль смартфона в оптимізації журналістської роботи – надзвичайно актуальні та популярні питання у дослідженнях українських і закордонних науковців, журналістів-практиків. Серед них можна виокремити українського журналіста Богдана Кутепова, якого вважають засновником вітчизняної мобільної журналістики, а також провідним експертом в цій сфері. Зі світових медійників варто згадати голову правління Асоціації журналістів Косова Джемала Раджу, який за допомогою мобільних стрімів доносив до світу інформацію про військові протистояння в різних країнах і, зокрема, про російсько-українську війну.

Австралійський мобільний журналіст, медіаексперт Іво Борум наголошує на важливості застосування смартфонів у роботі сучасних журналістів і стверджує, що майбутнє саме за мобільною журналістикою [9].

Варті уваги наукові дослідження напряму мобільної журналістики українських вчених О. Орлової, С. Азеева, А. Досенко, Р. Пазюка, Г. Синоруб та інших.

Наприклад, О. Орлова та С. Азеев зазначають, що сьогодні чимало мобільних застосунків завоювали прихильність медійників з усього світу. Це явище є закономірним, оскільки смартфони стрімко увійшли і посіли впевнене місце в житті сучасної людини. Вони дають можливість працювати навіть у складних умовах у будь-якій точці світу, а головне – робити це оперативно [1, с. 129–142] і не гірше за традиційні способи фіксації подій навколишньої дійсності, такі як фотоапарат чи відеокамера, диктофон тощо.

А. Досенко стверджує, що смартфони дали поштовх виникненню мобільної журналістики, а отже, піднесли на новий рівень сприйняття інформації аудиторією. До прикладу онлайн-стріми – це абсолютний феномен, адже вони створюють ефект присутності в аудиторії, у такий спосіб інформуючи та показуючи їй важливі та не завжди безпечні події. Також дослідник аналізує поняття мобільної журналістики в контексті української та світової наукової думки. І зазначає, що хоч однастайності в цьому понятті досі немає, однак всі сходяться на тому, що це інновація для ЗМІ [13, с. 47–52].

Р. Пазюк аналізує напрям мобілографії в засобах масової інформації, що неможливий без використання камери смартфона. Він вже давно увійшов в роботу сучасних медіа, оскільки має чимало переваг, зокрема процес зйомки може залишатись непомітним і не привертати зайвої уваги, забезпечує мобільність журналіста, на такій світлині можна легко визначити точні координати місця зйомки, можна швидко передавати відзнятий матеріал в редакцію, постійна оптимізація функцій, отже, мобільні камери еволюціонують швидше, ніж класичні фотоапарати. Тому для журналіста ці всі переваги вже давно стали джерелом оптимізації роботи і нових можливостей [2, с. 125–129].

Дослідниця Г. Синоруб зазначає, що використання смартфона в роботі сучасних журналістів є безумовно потрібним, адже можна ділитись інформацією прямісінько з місця події. Широке застосування смартфонів в роботі журналістів привело і до виникнення нових та трансформації наявних жанрів, зокрема з'явилися: вебогляд, вебновина, онлайн-хроніка, стрім, стрічка заголовків, мультимедійна стаття, моблог-блог, створений за допомогою мобільного чи іншого портативного засобу [4, с. 273–280].

Виклад основного матеріалу. Використання смартфонів у роботі журналіста має чимало переваг і суттєво оптимізовує багато процесів та дій. Ці переваги можна поділити на особисті та ринкові, які взаємопов'язані, бо успішний журналіст постійно вдосконалюється, а це розвиває його як професіонала і особистість зокрема.

Оскільки цей гаджет постійно перебуває поряд, то й забезпечує легкий доступ до інтернету. А тут відкривається безліч можливостей до пошуку, доступу та використання інформації різних форматів. Крім того, інтернет суттєво може спростити і перевірку інформації, і комунікацію з різними джерелами даних. Окремої уваги заслуговує забезпечення вільного доступу до соціальних мереж. Вони можуть бути як джерелами отримання інформації, її пошуку, так і платформою для діалогу з аудиторією, плацдармом для створення особистого бренду і популяризації власного контенту, діяльності та медіа, в якому працює журналіст.

За допомогою різних мобільних застосунків журналіст може удосконалювати свій контент, редагувати тексти, фотографії та відео, а багатопіксельна камера дасть можливість проводити фото- та відеозйомку високої якості.

Також за допомогою диктофона у смартфоні можна проводити високоякісний запис інтерв'ю з використанням додаткових мікрофонів.

Смартфон дає можливість завжди бути на зв'язку з колегами, редакцією та джерелами інформації. Також за допомогою цього гаджету можна підтримувати відеозв'язок в будь-якій точці світу, проводити робочі зустрічі, наради тощо.

Під час пандемії коронавірусу за допомогою відеозв'язку набув популярності жанр відеоінтерв'ю, який давав змогу дистанційно обговорювати важливі та актуальні питання журналіста з інтерв'юйованим.

У період повномасштабної війни цей жанр також не втрачає актуальності. Адже чимало наших громадян виїхали в інші країни світу, проте тримають зв'язок зі своєю Батьківщиною.

Також популярними є відеостріми. За допомогою відеозв'язку можна транслювати різні масштабні події, мітинги, зустрічі, безпосередньо перебуваючи там. Такий формат створює ефект присутності в аудиторії.

Журналісти працюють з великими масивами інформації, тому нотатки допоможуть зафіксувати миттєві, спонтанні думки. А хмарні сховища дадуть можливість зберегти усі робочі файли і забезпечать спільний доступ до потрібних файлів разом з колегами.

Оптимізація функцій смартфонів та різноманіття мобільних застосунків – це постійний процес, що динамічно розвивається. Саме тому варто постійно поглиблювати свої знання про інновації на ринку цих гаджетів.

Висновки. Можна виділити такі переваги використання смартфона у роботі журналістів: 1) мобільність; 2) оперативний доступ до інформації та її надшвидке поширення; 3) мультифункціональність.

Сьогодні є можливість придбати смартфон відповідно до своєї фінансової спроможності, адже вибір гаджетів великий в межах різних цінових категорій. А це сприяє такому стрімкому і впевненому становленню мобільної журналістики та трансформації традиційних жанрових форм в медіа.

Смартфони – це не лише засоби зв'язку, а й гаджети, що оптимізують роботу журналістів. Саме тому потрібно постійно та ретельно вивчати усі їхні функції, застосунки, адже швидкість сучасної інформації надзвичайно велика, і цьому сприяють мультимедійні технології, частиною яких є мобільні гаджети.

ЛІТЕРАТУРА

1. Орлова О., Азеев С. Мобільна журналістика як альтернатива класичним технологіям виробництва аудіовізуального контенту. *Діалог. Медіаіндустрія*. 2020. № 26. С. 129–142.
2. Пазюк Р. Мобілографія як інструмент кросмедійної журналістики. *Крос-медіа: контент технології, перспективи* : колект. монографія / за заг. ред. В. Шевченко. Київ, 2017. С. 125–129.
3. Пліс В. Мобільна журналістика: як перетворити свій смартфон на потужний інструмент. URL: <https://osvita.nakypilo.ua/mobilna-zhurnalistyka/> (дата звернення: 15.10. 2024).
4. Синоруб Г. Мобільні технології та сучасний медіатекст. *Вісник Львівського університету. Серія: Журналістика*. 2019. Вип. 46. С. 273–280.
5. Семен Н. Ф. Програмне забезпечення смартфона як джерело оптимізації роботи журналіста. Інновації та особливості функціонування ЗМІ в демократичному суспільстві : збірник матеріалів V Міжнародної науково-практичної конференції до 31-ї річниці Незалежності України (27 жовтня 2022 р. Львів). 2022. С. 97–99.
6. Семен Н. Ф. Медіатехнології : навч. посіб. / Н. Ф. Семен. Київ : Каравела, 2024. 118 с.
7. Сташен Б. Мобільна журналістика : практичний посібник. Київ : Центр вільної преси, 2021. 260 с.
8. Топол В. Мобільна журналістика: як смартфон може замінити все. URL: <https://osvita.nakypilo.ua/mobilna-zhurnalistyka/> (дата звернення: 15.10. 2024).
9. Українська журналістика розвивається дуже добре, але потрібні нові знання з сучасних технологій”, – “моджо” Іво Бурум. URL: <https://nsju.org/novini/ukrayinska-zhurnalistyka-rozvyvayetsya-duzhe-dobre-ale-potribni-novi-znannya-z-suchasnyh-tehnologij-modzho-ivo-burum/> (дата звернення: 15.10. 2024).
10. Халумрадова О. 21 додаток для мобільної журналістики. Інститут масової комунікації. URL: <https://imi.org.ua/advice/21-dodatok-dlia-mobilnoi-zhurnalistyky-i2393> (дата звернення: 15.10. 2024).
11. Ярошук О. 13 інструментів мобільної журналістики. Детектор Медіа. URL: <https://ms.detector.media/how-to/post/14617/2015-10-31-13-instrumentiv-mobilnoi-zhurnalistyky/> (дата звернення: 18.12. 2024).
12. 10 мобільних додатків, що відразу покращать мобільну роботу журналіста. Європейська обсерваторія журналістики. URL: <https://ua.ejo-online.eu/2418/tsyfrovi-media/10> (дата звернення: 23.09.2024).
13. Dosenko A. Smartphone journalism: modern academic and practical approaches to the study. *State and Regions. Series: Social Communications*. 2024. № 2(58). Pp. 47–52.

REFERENCES

1. Orlova, O., & Azeev, S. (2020). Mobile journalism as an alternative to classical technologiesproduction of audiovisual content. *Dialogue. Media industries*, 26, 129–142.
2. Pazyuk, R. (2017). Mobilography as a tool for cross-media journalism. *Cross-media: content technologies, prospects: collective monograph* / ed. V. Shevchenko. Kyiv, 125–129.

3. Plis, V. Mobile journalism: how to turn your smartphone into a powerful tool. Retrieved from <https://osvita.nakypilo.ua/mobilna-zhurnalistyka/> (access date: 15.10. 2024).
4. Synorub, H. (2019). Mobile technologies and modern media text. *Visnyk of the Lviv University. Journalism Series*, 46, 273–280.
5. Semen, N. F. (2022). Smartphone software as a source of optimizing the work of a journalist. Innovations and features of the functioning of the media in a democratic society: collection of materials of the V International Scientific and Practical Conference to the 31st anniversary of the Independence of Ukraine (October 27, 2022, Lviv). 97–99.
6. Semen, N. F. (2024). Media technologies: manual. Kyiv : Karavela.
7. Stashen, B. (2021). Mobile journalism: a practical manual. Kyiv : Center for Free Press.
8. Topol, V. Mobile journalism: how a smartphone can replace everything. Retrieved from <https://osvita.nakypilo.ua/mobilna-zhurnalistyka/> (access date: 15.10. 2024).
9. Ukrainian journalism is developing very well, but new knowledge of modern technologies is needed”, – “mojo” Ivo Burum. Retrieved from <https://nsju.org/novini/ukrayinska-zhurnalistyka-rozvyvayetsya-duzhe-dobre-ale-potribni-novi-znannya-z-suchasnyh-tehnologij-modzho-ivo-burum/> (access date: 15.10. 2024).
10. Khalumradova, O. 21 applications for mobile journalism. Institute of Mass Communication. Retrieved from <https://imi.org.ua/advice/21-dodatok-dlia-mobilnoi-zhurnalistyky-i2393> (access date: 15.10. 2024).
11. Yaroshchuk, O. 13 tools of mobile journalism. Detector Media. Retrieved from <https://ms.detector.media/how-to/post/14617/2015-10-31-13-instrumentiv-mobilnoi-zhurnalistyky/> (access date: 18.12. 2024).
12. 10 mobile applications that will immediately improve the mobile work of a journalist. European Journalism Observatory. Retrieved from <https://ua.ejo-online.eu/2418/tsyfrovii-media/10> (access date: 23.09.2024).
13. Dosenko, A. (2024). Smartphone journalism: modern academic and practical approaches to the study. *State and Regions. Series: Social Communications*, 2(58), 47–52.

Natalia Semen

SMARTPHONE AS A SOURCE OF OPTIMIZATION OF JOURNALIST'S WORK

A smartphone is not only a means of communication, but also a gadget that helps a modern person better understand the effectiveness and optimize some of his own needs. Today, it plays the role of not only a full connection, but also provides constant access to various sources of information, searches for informational opportunities and promotes the popularization of his own content and himself. That is why these gadgets have also rapidly taken an important place in the work of journalists. After all, in addition to the advantages in working with knowledge, they make it possible to instantly create content using various applications, being at the scene of the event itself. That is, smartphones optimize the work of a journalist.

These gadgets have also changed the traditional role of the “author-consumer of information”, now anyone can create content and share it with the audience. However, this is not always positive, since not every ordinary person realizes that it is necessary to check information and what harm false information can cause, on the other hand, journalists clearly understand this, but not always want to support the requirements for providing quality content.

The use of smartphones by journalists in Ukraine became particularly popular during the Revolution of Dignity. It is during various large-scale public events, riots, actions, rallies that journalism especially needs to be mobile in order to produce the highest quality and most detailed content possible. The definition of the famous German journalist Bjorn Staschen best confirms this: “smartphone has the best set of tools for journalistic work: it allows you to record sound and images and edit them, and instantly transmit” [7]. Therefore, it is extremely important for modern journalists to have a high-quality smartphone and actively use its digital applications. After all, they optimize the work of a journalist and instantly solve many complex processes: information search, verification, content expansion, its visible component and popularization among the audience, as well as creating a personal brand.

Keywords: smartphone, mobile phone, gadget, mobile applications, media, mobile journalism, journalist, information, content, Internet.